

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Obdo/61/2016
Identifikačné číslo spisu:	3813206820
Dátum vydania rozhodnutia:	30.11.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Katarína Pramuková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:3813206820.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Kataríny Pramukovej a členiek senátu JUDr. Jany Zemaníkovej a Mgr. Ľubomíry Kúdelovej v právnej veci žalobcu: Zdenko Beljanský SORČ, s miestom podnikania J. Červeňa 529/35, 971 01 Prievidza, IČO: 22 609 385, zastúpeného advokátom Mgr. Mgr. Michalom Bezákom, so sídlom Krásno 195, 958 43 Krásno pri Topoľčanoch, proti žalovanému: Mesto Prievidza, so sídlom Námestie slobody 14, 971 01 Prievidza, IČO: 00 318 442, o zaplatenie 7 404,50 eur s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Prievidza pod sp. zn. 12Cb/63/2013, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 12. apríla 2016, č. k. 16Cob/426/2014-247, takto

rozhodol:

I. Dovolanie z a m i e t a .

II. Žalovaný m á voči žalobcovi n á r o k na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Prievidza (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 12. mája 2014, č. k. 12Cb/63/2013-201 zastavil konanie v časti o zaplatenie istiny 144 eur s 8,75 % ročným úrokom z omeškania od 4. októbra 2012 do zaplatenia, žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi istinu 6 706,50 eur s 8,75 % ročným úrokom z omeškania od 4. októbra 2012 do zaplatenia, v prevyšujúcej časti žalobu zamietol a uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania vo výške 1 845,99 eur.

2. Súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že účelom zmluvy o spolupráci uzatvorenej podľa § 269 ods. 2 Obchodného zákonníka, ktorá nadobudla účinnosť dňa 23. decembra 2009, bolo zabezpečiť spoluprácu strán pri výstavbe stavby, bytového objektu v G. na pozemku parcela č. XXXX, ktorej stavebníkom a investorom bol žalobca. Predmetom zmluvy bol záväzok žalobcu za podmienok dohodnutých v zmluve na vlastné náklady vybudovať stavbu v období rokov 2009 až 2012.

3. Zmluvné strany si v čl. IV zmluvy dohodli vzájomné práva a povinnosti. Žalovaný sa zaviazal predovšetkým poskytnúť pozemok na výstavbu a prenajať ho za 1 eur žalobcovi, poskytnúť súčinnosť pri územnom a stavebnom konaní a poskytnúť pomoc pri získavaní vyjadrení od príslušných dotknutých

orgánov a organizácii počas výstavby bytov až do ich odovzdania do užívania, pričom v konaní nepreukázal splnenie ani jednej z týchto povinností. Súd prvej inštancie sa nestotožnil s tvrdením žalovaného, že práve žalobca mal navrhnúť obsah nájomnej zmluvy na začiatku zmluvného vzťahu a že bez uzatvorenia nájomnej zmluvy sú náklady žalobcu vynaložené neúčelne. Ak ide o samotné poskytnutie pozemku na stavbu, resp. s tým súvisiace a stranami zamýšľané uzatvorenie nájomnej zmluvy, je logické, že by to mal byť vlastník nehnuteľnosti, na ktorej sa má stavať, ktorý pozná, resp. by mal poznať pomery v danej lokalite, aby navrhol konkrétny pozemok na výstavbu a v tej súvislosti aj samotný obsah nájomnej zmluvy, v ktorej by bol pozemok jasne identifikovaný.

4. Žalovaný bol v zmluvnom vzťahu so žalobcom pasívny, neposkytol mu elementárnu súčinnosť pozostávajúcu v poskytnutí pozemku na realizáciu stavby, a to aj napriek tomu, že mu bolo úplne zrejmé, že žalobca podniká reálne kroky smerujúce k tomu, aby stavba bola realizovaná a aby došlo k naplneniu účelu zmluvy. Žalobca súčasne začal vykonávať príslušné prípravné práce. Iniciatívu žalovaného v roku 2012, ktorou deklaroval záujem riešiť vec so žalobcom, vyhodnotil okresný súd ako alibistickú, lebo v tom čase už muselo byť žalovanému jasné, že žalobca nebude môcť výstavbu do konca roku 2012 realizovať. Na základe uvedeného dospel súd prvej inštancie k záveru, že žalovaný si nesplnil svoje záväzky zo zmluvy, neposkytol žalobcovi súčinnosť potrebnú k realizácii výstavby bytového domu, a preto žalobca dôvodne odstúpil podľa § 344 a nasl. Obchodného zákonníka od zmluvy.

5. V súvislosti s plnením si svojich zmluvných povinností zo zmluvy vynaložil žalobca márne náklady pozostávajúce z nákladov na vypracovanie projektu na stavbu „J.“ - projekt na stavebné povolenie v sume 3 000 eur, nákladov na vypracovanie realizačného projektu na stavbu „J.“ v sume 3 000 eur, nákladov za prípravné stavebné práce, zabezpečenie vyjadrenia pre územné a stavebné konanie - poplatok za posúdenie projektu Technickou inšpekciou Nitra v sume 744 eur a nákladov za vyjadrenie k projektu adresovanému Regionálnemu úradu verejného zdravotníctva Prievidza v sume 16,50 eur. Tým vznikla žalobcovi škoda vo výške 6 760,50 eur, za ktorú zodpovedá žalovaný nesplnením si svojich zmluvných povinností, resp. neposkytnutím súčinnosti pri naplnení účelu zmluvy, ktorú uložil okresný súd žalovanému zaplatiť žalobcovi. Rozhodnutie o náhrade trov konania odôvodnil súd prvej inštancie ustanovením § 142 ods. 2 O. s. p. Žalobca bol v konaní úspešný v rozsahu 91,3 % a neúspešný v rozsahu 8,7 %. Žalobcovi vznikli v konaní trovy v celkovej výške 2 234,85 eur, pričom 82,6 % z tejto sumy predstavuje spolu sumu 1 845,99 eur, na ktorej náhradu zaviazal žalovaného.

6. Opravným uznesením z 30. júna 2014, č. k. 12Cb/63/2013-203 súd prvej inštancie opravil druhý výrok rozsudku z 12. mája 2014, č. k. 12Cb/63/2013-201 tak, že správne má zniet: žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi istinu 6 760,50 eur s 8,75 % ročným úrokom z omeškania od 4. októbra 2012 do zaplatenia, do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Výdanie opravného uznesenia odôvodnil súd prvej inštancie zrejmou nesprávnosťou napísaním sumy 6 706,50 eur namiesto sumy 6 760,50 eur, ktorá je matematicky správna.

7. Na odvolanie žalovaného Krajský súd v Trenčíne, ako súd odvolací, rozsudkom z 12. apríla 2016, č. k. 16Cob/426/2014-247 rozsudok súdu prvej inštancie z 12. mája 2014, č. k. 12Cb/63/2013-201 v spojení s opravným uznesením z 30. júna 2014, č. k. 12Cb/63/2013-203 v napadnutej vyhovujúcej časti zmenil tak, že žalobu zamietol (§ 220 O. s. p.) a uložil žalobcovi povinnosť zaplatiť žalovanému náhradu trov konania vo výške 405,50 eur.

8. Odvolací súd vo svojom rozsudku uviedol, že odvolacie dôvody žalovaného sú totožné s tými, ktoré prezentoval v konaní pred súdom prvej inštancie. Žalovaný trval na tom, že žalobca nevykonával s prihliadnutím na okolnosti prípadu opatrenia na odvrátenie škody alebo na jej zmiernenie. Ďalej tvrdil, že ak žalobcovi vznikla škoda, túto si žalobca zaviniť sám. Zároveň žalovaný uviedol, že podľa jeho názoru je odstúpenie od zmluvy neplatné, na základe čoho nie je možné žalobcovi priznať náhradu škody.

9. Ako predbežnú otázku posudzoval odvolací súd platnosť uzavretej zmluvy o spolupráci z dňa 23. decembra 2009 a dospel k záveru, že sa jedná o platnú zmluvu, ktorú treba posúdiť podľa ustanovenia §

269 ods. 2 Obchodného zákonníka, ako nepomenovanú zmluvu, ktorá pre svoju platnosť vyjadruje dostatočné určenie predmetu záväzkov jej účastníkov. Z dôvodu všeobecného vymedzenia povinností žalovaného v zmluve bez ich konkretizácie a špecifikácie na splnenie účelu a predmetu zmluvy posúdil odvolací súd túto zmluvu len ako zmluvu rámcovú, ktorá si pri následnom plnení predmetu zmluvy vyžadovala ďalšie doplnenia. Z vykonaného dokazovania bolo preukázané, že okrem tejto zmluvy sporové strany neuzavreli žiadne ďalšie doplnenia týkajúce sa jednotlivých povinností žalovaného.

10. Zmluva o spolupráci neobsahuje dohodu zmluvných strán o odstúpení od zmluvy a dôvody odstúpenia, formu a spôsob odstúpenia od zmluvy. Žalobca odstúpil od zmluvy o spolupráci podľa § 344 a nasl. Obchodného zákonníka z dôvodov, ktoré uviedol v odstúpení od zmluvy. Posúdením tohto odstúpenia odvolací súd uzavrel, že odstúpenie od zmluvy ako jednostranný právny úkon žalobcu je podľa § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka neplatné pre neurčitosť, pretože neobsahuje vymedzenie, ktoré konkrétne povinnosti žalovaný porušil a v čom malo toto porušenie spočívať. Absencia podmienok citovaného zákonného ustanovenia hmotného práva spôsobuje absolútnu neplatnosť právneho úkonu, ku ktorej prihlíada súd z úradnej povinnosti. Žalobca v odstúpení od zmluvy poukázal len na znenie povinností žalovaného podľa čl. IV písm. A/ bez ďalšej špecifikácie tak, aby bolo nepochybné, ktorú povinnosť, alebo ktoré povinnosti žalovaný v zmluvnom vzťahu porušil. Právny vzťah medzi žalobcom a žalovaným zanikol preto podľa názoru odvolacieho súdu uplynutím času.

11. Náklady, ktoré si žalobca uplatnil proti žalovanému ako náhradu škody, musia spĺňať podmienky podľa § 373 Obchodného zákonníka. Zodpovednosť za škodu je v Obchodnom zákonníku upravená ako objektívna zodpovednosť za porušenie povinnosti zo záväzku. Predpokladom pre vznik zodpovednosti je porušenie povinnosti, vznik škody a príčinná súvislosť medzi vznikom škody a porušením povinnosti. Žalobca v danej veci nepreukázal splnenie prvého a základného predpokladu pre jej vznik, a to porušenie povinnosti žalovaným, teda protiprávne konanie žalovaného, v dôsledku ktorého v príčinnej súvislosti vznikla žalobcovi škoda v ním uplatnenej výške, v ktorej súd prvej inštancie žalobe vyhovel.

12. O náhrade trov prvostupňového a odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa ustanovenia § 142 ods. 1 O. s. p. v spojení s § 224 ods. 2 O. s. p. Žalovanému ako úspešnej strane odvolací súd priznal uplatnenú náhradu trov konania v podobe zaplateného súdneho poplatku za podané odvolanie vo výške 405,50 eur. Inú náhradu trov prvostupňového a odvolacieho konania si žalovaný neuplatnil.

13. Proti tomu rozsudku odvolacieho súdu podal v zákonom stanovenej lehote dňa 30. júna 2016 žalobca dovolanie. Svoje dovolanie odôvodnil tým, že napadnuté rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.), ako aj tým, že konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p.). Dovolateľ žiadal, aby dovolací súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

14. Dovolateľ uviedol, že odvolací súd na rozdiel od súdu prvej inštancie dospel ku skutkovému záveru, že prejav vôle žalobcu z 10. septembra 2012, ktorý bol žalovanému doručený dňa 26. septembra 2012 (odstúpenie od zmluvy z dôvodu porušenia zmluvných povinností po poskytnutí dodatočnej primeranej lehoty) neobsahuje vymedzenie a konkretizáciu porušenia žiadnej konkrétnej povinnosti, k plneniu ktorej sa žalovaný v zmluve o spolupráci z 23. decembra 2009 zaviazal. Neuvádza, kedy, v akom rozsahu a akým spôsobom malo k porušeniu konkrétnej povinnosti zo strany žalovaného dôjsť. Žalobca poukázal na skutočnosť, že zmluvu o spolupráci uzatváral ako právny laik na základe návrhu tejto zmluvy, ktorý bol vypracovaný výlučne zo strany žalovaného a zo strany žalovaného predložený na podpis žalobcovi. Vo sfére obligačného práva platí zásada „pacta sunt servanda“, pričom primárnym spôsobom zániku nesplneného záväzku je solúcia. Odstúpenie od zmluvy ako jednostranný právny úkon predstavuje jeden zo spôsobov zániku nesplneného záväzku. Nakoľko podľa príslušnej právnej úpravy je možné od zmluvy odstúpiť len v prípadoch, ak tak stanovuje zmluva, alebo ak tak stanovuje zákon, tak žalobca mohol objektívne od zmluvy o spolupráci odstúpiť iba s poukazom na znenie čl. IV písm. A/ zmluvy o spolupráci. Žalovaný sa dovoľáva neplatnosti odstúpenia od zmluvy o spolupráci zo strany žalobcu, hoci podľa žalobcu je to práve žalovaný, kto porušuje zásadu, že neplatnosti sa nemôže dovoľávať ten, kto ju

sám spôsobil. V tejto súvislosti žalobca poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo/111/2008, v zmysle ktorého neexistencia dôvodov odstúpenia uvedených v odstúpení nevylučuje platnosť odstúpenia skutočne existujúcich dôvodov.

15. Odvolací súd vo svojom rozhodnutí výslovne neuviedol, ktoré zákonné ustanovenie akého všeobecne záväzného právneho predpisu ukladá žalobcovi zákonnú povinnosť v obsahu odstúpenia od zmluvy explicitne uviesť, kedy, v akom rozsahu a akým spôsobom mal žalobca porušiť svoju povinnosť, pričom autorom návrhu tejto zmluvy bol výlučne žalovaný. Podľa dovolateľa mal odvolací súd primárne použiť ustanovenia § 266 až § 268 Obchodného zákonníka. S poukazom na znenie ustanovenia § 266 ods. 3 Obchodného zákonníka ako i s poukazom na obsah predmetného súdneho spisu je podľa žalobcu nesporné, že poukázal na zmluvné povinnosti žalovaného podľa čl. IV písm. A/ zmluvy o spolupráci, a tak žalovaný vedel, ktoré povinnosti vo vzťahu k žalobcovi porušil.

16. Odvolací súd sa tiež nijako právne ani skutkovo nevysporiadal s tvrdením, že právny vzťah medzi žalobcom a žalovaným zanikol podľa názoru odvolacieho súdu uplynutím času. Dovolateľ uviedol, že uplynutie doby predstavuje ďalší spôsob zániku záväzku. Podľa spôsobu stanovenia trvania doby záväzku je možné v abstraktnej polohe zánik záväzku uplynutím času chápať tiež ako druh zániku záväzku dohodou s odkladacou podmienkou uplynutím určitej doby.

17. Žalobca je toho názoru, že náklady, ktoré si uplatnil ako náhradu škody riadne a včas, spĺňali zákonné podmienky v zmysle ustanovenia § 373 Obchodného zákonníka. Ak odvolací súd bol toho názoru, že žalobný nárok nespĺňal zákonné podmienky, mal vo svojom rozhodnutí špecifikovať, v čom tieto podmienky nespĺnil.

18. Dňa 19. júla 2016 žalobca doplnil dovolanie. V doplnení dovolania uviedol, že žalovaný hral o čas a účelovo zavádzal. Cieľom žalovaného bolo projekt zmať takým spôsobom, aby nemusel preplatiť vynaložené náklady, pričom dôkazom je súčasný stav.

19. Žalovaný sa k dovolaniu žalobcu, ani k doplneniu dovolania žalobcu písomne nevyjadril.

20. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“), ako súd dovolací [podľa § 35 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj „C. s. p.“)], po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu (§ 424 C. s. p.) zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 C. s. p.) a že ide o rozsudok, proti ktorému je dovolanie prípustné, preskúmal tento rozsudok, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že dovolanie žalobcu nie je dôvodné.

21. Dňa 1. júla 2016 nadobudol účinnosť zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok, ktorý upravuje postup súdu pri prejednávaní a rozhodovaní sporov. Civilným sporovým poriadkom bol zrušený zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok. Podľa čl. 2 ods. 1 základných princípov C. s. p., ochrana ohrozených alebo porušených práv a právom chránených záujmov musí byť spravodlivá a účinná tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty. Podľa čl. 2 ods. 2 základných princípov C. s. p., právna istota je stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít; ak takej ustálenej rozhodovacej praxe niet, aj stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý spravodlivo. Podľa § 470 ods. 1 C. s. p., ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Ustanovenie § 470 ods. 1 C. s. p. zakotvuje okamžitú aplikabilitu procesnoprávných noriem, ktorá znamená, že nová procesná úprava sa použije na všetky konania, a to i na konania začaté pred dňom účinnosti nového zákona.

22. Podľa § 470 ods. 2 C. s. p. právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti Civilného sporového poriadku, zostávajú zachované. V zmysle uvedeného zákonného ustanovenia ako aj čl. 2 ods. 1 a 2 základných princípov, na ktorých je Civilný sporový poriadok postavený, dovolací súd posudzoval prípustnosť podaného dovolania žalobcu ako aj v ňom uvedené dovolacie dôvody podľa zákona účinného v čase podania dovolania (ustanovenia § 236 a nasl. O. s. p.).

23. Dovolanie má v systéme opravných prostriedkov občianskeho súdneho konania osobitné postavenie. Ide o mimoriadny opravný prostriedok, ktorým možno - v prípadoch Občianskym súdnym poriadkom výslovne stanovených - napadnúť rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré už nadobudlo právoplatnosť. Najvyšší súd vo svojich rozhodnutiach túto osobitosť dovolania často vysvetľuje konštatovaním, že dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nie je treťou inštanciou, v ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie z akýchkoľvek hľadísk (viď napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/113/2012, 2Cdo/132/2013, 3Cdo/18/2013, 4Cdo/280/2013, 5Cdo/275/2013, 6Cdo/107/2012 a 7Cdo/92/2012). Výnimočnosti tohto opravného prostriedku zodpovedá právna úprava jeho prípustnosti, ktorá spolu s interpretačnou praxou dovolacieho súdu (tiež ústavného súdu i Európskeho súdu pre ľudské práva) sleduje zachovanie jedného zo základných princípov právneho štátu - princípu právnej istoty.

24. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je nepochybne tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v občianskoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011).

25. Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O. s. p.).

26. Občiansky súdny poriadok pripúšťal dovolanie proti rozsudku odvolacieho súdu, ak je ním napadnutý zmeňujúci rozsudok (§ 238 ods. 1 O. s. p.), ďalej proti rozsudku odvolacieho súdu, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2 O. s. p.), a napokon proti rozsudku, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak: a) odvolací súd vo výroku vyslovil, že dovolanie je prípustné, lebo po právnej stránke ide o rozhodnutie zásadného právneho významu, alebo b) ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O. s. p. (§ 238 ods. 3 O. s. p.).

27. Dovoláním žalobcu je napadnutý zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu, preto prípustnosť podaného dovolania vyplýva z ustanovenia § 238 ods. 1 O. s. p.

28. V zmysle § 241 ods. 2 O. s. p. mohlo byť dovolanie podané iba z dôvodov, že: a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 ods. 1 O. s. p., b) konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c) rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom dovolania, ale i v dovolaní uplatnenými dôvodmi. Dovolacie dôvody pritom neposudzuje podľa toho, ako ich dovolateľ označil, ale podľa obsahu tohto opravného prostriedku.

29. Žalobca v dovolaní uviedol dovolacie dôvody v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ a c/ O. s. p. a to, že v konaní došlo k takzvanej inej vade majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a že napadnuté rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení.

30. Za „inú vadu“ (v ustanovení § 237 ods. 1 O. s. p. neuvedenú) sa považuje najmä porušenie ustanovení o dokazovaní, a to tým, že súd vôbec nezisťoval skutočností rozhodujúce pre posúdenie veci aj napriek tomu, že boli tvrdené a na ich preukázanie boli navrhnuté dôkazy, porušenie ustanovení o vykonávaní jednotlivých dôkazných prostriedkov (napr. osoba, ktorá mala byť vypočutá ako svedok, bola vypočutá ako účastník konania, svedok nebol o svojich povinnostiach riadne poučený, dôkaz listinou bol vykonaný v rozpore s § 129 O. s. p. a podobne), nevykonanie dôkazu navrhnutého účastníkom na preukázanie rozhodujúcej skutočnosti, hoci súd následne dospel k záveru, že účastník

neuniesol dôkazné bremeno, odklon odvolacieho súdu od skutkových záverov súdu prvého stupňa bez zopakovania dôkazov alebo doplnenia dokazovania, nespĺnenie poučovacej povinnosti, zohľadnenie skutočností, ktoré z dokazovania nevyplynuli, opomenutie rozhodných skutočností, ktoré vyšli v konaní najavo, ako aj porušenie pravidiel logického myslenia pri vyvodzovaní skutkových zistení z vykonaných dôkazov.

31. Existenciu „inej vady“ žalobca žiadnym spôsobom v dovolaní nevymedzil, iba uviedol že dovolací súd je povinný na ňu prihliadať. Takýmto spôsobom sa dovolateľ (resp. jeho právny zástupca) snaží prenášať zodpovednosť na dovolací súd, ktorý podľa tohto postupu dovolateľa má nahrádzať úkony právneho zástupcu, pričom práve povinnosť právneho zastúpenia dovolateľa má zamedziť takýto postup a zároveň povinné právne zastúpenie má zabezpečiť, aby dovolateľ jednotlivé dovolacie dôvody presne uviedol a jednoznačne tým stanovil rozsah odvolacieho prieskumu dovolacím súdom.

32. Z obsahu dovolania možno vyvodit' namietanie inej vady vo vzťahu k nedostatočnému odôvodneniu napadnutého rozsudku v časti, v ktorej odvolací súd skonštatoval, že záväzok medzi žalobcom a žalovaným zanikol uplynutím času, ako aj tým, že odvolací súd vo svojom rozhodnutí neuviedol, v čom žalobca nespĺnil zákonné podmienky podľa ustanovenia § 373 Obchodného zákonníka.

33. Judikatúra najvyššieho súdu (R 111/1998, R 2/2016) považuje nepreskúmateľnosť rozhodnutia (jeho nedostatočné odôvodnenie) za „inú vadu konania“. Dovolací súd uvádza, že preskúmané rozhodnutie odvolacieho súdu má náležitosti rozhodnutia uvedené v ustanovení § 157 ods. 2 O. s. p. účinného ku dňu rozhodovania odvolacieho súdu. Odvolací súd sa vysporiadal so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup bol v odôvodnení dostatočne vysvetlený, nielen s poukazom na výsledky vykonaného dokazovania a zistené rozhodujúce skutočnosti, ale tiež s poukazom na ním prijaté závery. Dostatočne vysvetlil, k akým skutkovým zisteniam dospel, ktorú právnu normu a z akých dôvodov aplikoval a ako ju interpretoval. Podľa názoru najvyššieho súdu dal odvolací súd odpoveď na všetky rozhodujúce argumenty pre rozhodnutie vo veci samej. Nie je úlohou súdu, aby sa zaoberal všetkými námietkami, ktoré v priebehu konania sporové strany uplatnia a dával na ne vo svojom rozhodnutí odpoveď, ale súd sa má vo svojom rozhodnutí zaoberať len skutočnosťami, ktoré sú kľúčové pre rozhodnutie vo veci (rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva Kraska proti Švajčiarsku z 29. apríla 1993, rozhodnutie ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 410/06). Ktoré skutočnosti sú kľúčové pre rozhodnutie vo veci určuje súd a nie sporová strana, pričom tieto skutočnosti musí v odôvodnení svojho rozhodnutia jasným spôsobom vysvetliť.

34. Z odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu ako aj z ustáleného skutkového stavu je zrejmé, ako odvolací súd dospel k záveru o zániku právneho vzťahu medzi žalobcom a žalovaným založeným zmluvou o spolupráci z 23. decembra 2009 uplynutím času. Zmluva o spolupráci bola časovo obmedzená na obdobie rokov 2009 až 2012, pričom odvolací súd vo svojom rozsudku vyhodnotil odstúpenie žalobcu od zmluvy o spolupráci z 10. septembra 2012 ako neplatný právny úkon. Z uvedeného dôvodu nedošlo k zániku zmluvného vzťahu medzi žalobcom a žalovaným odstúpením od zmluvy okamihom doručenia odstúpenia od zmluvy žalovanému. Keďže nebol v konaní preukázaný iný spôsob zániku zmluvného vzťahu, zmluvný vzťah medzi žalobcom a žalovaným zanikol uplynutím času (uplynutím roku 2012).

35. K dovolacej námietke o nevymedzení podmienok nespĺnených žalobcom pre priznanie nároku na náhradu škody, dovolací súd uvádza, že odvolací súd dostatočným spôsobom odôvodnil (na strane 20 rozsudku odvolacieho súdu), že nebol splnený základný predpoklad pre vznik nároku na náhradu škody, a to protiprávne konanie žalovaného (porušenie povinnosti žalovaným). Neexistencia tohto predpokladu vychádza aj z konštatovania odvolacieho súdu, podľa ktorého zmluva o spolupráci z 23. decembra 2009 predstavuje len rámcovú zmluvu obsahujúcu iba všeobecné vymedzenie povinností žalovaného, ktorá pri následnom plnení predmetu zmluvy vyžadovala ďalšie doplnenia (strana 19 napadnutého rozsudku). Z uvedeného je preskúmateľný záver odvolacieho súdu, že žalovaný neporušil žiadnu konkrétnu povinnosť, ktorá by bola v príčinnej súvislosti so vznikom škody (majetkovej ujmy) na strane žalobcu.

36. Dovolateľom tvrdený dovolací dôvod podľa ustanovenia § 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p. preto nie je daný.

37. Žalobca v dovolaní tvrdil, že napadnuté rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (dovolací dôvod podľa § 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.).

38. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce použil správny právny predpis, ale ho nesprávne interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

39. Pokiaľ ide o dovolací dôvod podľa ustanovenia § 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p., rozsah dovolacieho prieskumu je vymedzený konkrétnou argumentáciou dovolateľa, v čom podľa jeho názoru odvolací súd spornú otázku nesprávne právne posúdil a akým spôsobom ju posúdiť mal. Pri vymedzení tohto dovolacieho dôvodu nepostačuje citovanie jednotlivých zákonných ustanovení, prípadne súdnych rozhodnutí (často aj nesúvisiacich s predmetom sporu), ale je povinnosťou dovolateľa zo zákonných ustanovení, prípadne z judikatúry určiť právny záver, ktorého správnosť (nesprávnosť) v súvislosti s právnymi závermi odvolacieho súdu má preskúmať dovolací súd.

40. Základom argumentácie dovolateľa v dovolaní je nesúhlas s posúdením odstúpenia od zmluvy ako neplatného právneho úkonu, pričom podľa jeho názoru mal odvolací súd posudzovať odstúpenie od zmluvy aj v súlade s výkladovými pravidlami uvedenými v ustanoveniach § 266 až § 268 Obchodného zákonníka. Zároveň je dovolateľ toho názoru, že ním uplatnený nárok spĺňal podmienky pre priznanie náhrady škody v zmysle ustanovenia § 373 Obchodného zákonníka.

41. Podľa § 344 Obchodného zákonníka, od zmluvy možno odstúpiť iba v prípadoch, ktoré ustanovuje zmluva alebo tento alebo iný zákon.

42. Odstúpenie od zmluvy predstavuje jeden zo spôsobov zániku nesplneného záväzku. Odstúpenie od zmluvy je adresovaným jednostranným právnym úkonom. Zmluvná strana môže od zmluvy odstúpiť iba z dôvodov predpokladaných v zmluve a ak sa v zmluve nedohodli na možnosti odstúpenia, tak jedine z dôvodov vymedzených v Obchodnom zákonníku, prípadne v osobitnom zákone. Odstúpenie od zmluvy podľa Obchodného zákonníka má až na výnimky (napr. § 356, § 547, § 552) sankčný charakter ako následok porušenia zmluvnej povinnosti druhou zmluvnou stranou. Odstúpenie od zmluvy sa uskutočňuje vo všetkých zákonom alebo zmluvou stanovených prípadoch jednostranným, druhému účastníkovi adresovaným právnym úkonom, prejavujúcim vôľu zrušiť zmluvu týmto spôsobom na základe uznaného dôvodu.

43. Je nevyhnutné, aby zmluvná strana, ktorá chce prejaviť vôľu smerujúcu k zániku záväzku odstúpením, jednoznačne vymedzila dôvod, pre ktorý od zmluvy odstupuje s vymedzením konkrétnej zmluvnej povinnosti, ktorá bola druhou stranou určitým konaním alebo nekonaním porušená. Iba ak sú splnené tieto požiadavky, nastanú predpokladané účinky odstúpenia od zmluvy v podobe zániku zmluvného záväzku. S ohľadom na sankčný charakter inštitútu odstúpenia je nevyhnutné, aby druhej zmluvnej strane bol známy dôvod odstúpenia.

44. Údaj o dôvode odstúpenia je imanentnou súčasťou každého jednostranného odstúpenia od právneho úkonu; bez uvedenia tohto údaja nie je možné pokladať jednostranné odstúpenie od právneho úkonu za perfektné a nemôže mať za následok sledované právne účinky (viď napr. rozsudky Najvyššieho súdu Českej republiky z 20. septembra 2011, sp. zn. 21Cdo/4986/2010 a z 31. januára 2012 sp. zn. 30Cdo/1233/2011).

45. Podmienky odstúpenia sú v obchodných záväzkových vzťahoch odlišné, než je tomu v prípade úpravy odstúpenia od zmluvy v rámci Občianskeho zákonníka. Zároveň dovolací súd poukazuje na

skutočnosť, že dovolateľ účelovo uviedol v dovolaní iba časť citácie z rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 4Cdo/111/2008. Vo veci, na ktorú poukázal dovolateľ, dovolací súd riešil špecifickú situáciu a nie je možné ju automaticky aplikovať na všetky prípady odstúpenia od zmluvy. Vo veci rozhodovanej pod sp. zn. 4Cdo/111/2008 dovolací súd uviedol, že bolo povinnosťou súdu vysporiadať sa aj s prípadným dôvodom odstúpenia podľa § 49 Občianskeho zákonníka, ktorý uviedla vo vyjadrení k žalobe právna predchodkyňa žalovaných. Z uvedeného dôvodu nie je možné považovať uvedené rozhodnutie za aplikovateľné na rozhodovanú vec. Navyše žalobca v konaní netvrdil iný dôvod odstúpenia od zmluvy, preto nebolo povinnosťou odvolacieho súdu prihliadať na prípadnú existenciu iných (žalobcom netvrdených) dôvodov odstúpenia od zmluvy. Opačný prístup, spočívajúci v nahrádzaní procesnej aktivity sporovej strany súdom, by bol v rozpore so zásadou kontradiktórnosti sporového konania a zároveň porušením zásady rovnosti zbraní.

46. Pre určitosť vymedzenia dôvodu odstúpenia od zmluvy nepostačuje, ak zmluvná strana všeobecne odkáže na zmluvné povinnosti, avšak neuvedie, ktorú konkrétnu zmluvnú povinnosť druhá zmluvná strana porušila. Ak nie je v odstúpení od zmluvy ako v jednostrannom právnom úkone vymedzený dôvod odstúpenia (jednoznačné vymedzenie porušenia zmluvnej povinnosti druhou zmluvnou stranou), nie je možné chýbajúci obsah odstúpenia ako právneho úkonu doplniť výkladovými pravidlami uvedenými v ustanoveniach § 266 ods. 1, ods. 2 a ods. 3 Obchodného zákonníka.

47. V rozhodovanej veci si zmluvné strany v zmluve o spolupráci neupravili možnosť odstúpenia od zmluvy. Z tohto dôvodu mohol žalobca odstúpiť iba z dôvodov uvedených v Obchodnom zákonníku (napr. pre omeškanie žalovaného podľa ustanovenia § 345 ods.1 v spojení s § 370 Obchodného zákonníka). Odvolací súd skonštatoval, že odstúpenie žalobcu od zmluvy neobsahuje vymedzenie, ktoré konkrétne povinnosti žalovaný porušil a v čom malo toto porušenie spočívať, preto vyhodnotil námietku žalovaného týkajúcu sa neplatnosti odstúpenia od zmluvy ako dôvodnú.

48. S uvedeným tvrdením odvolacieho súdu sa dovolací súd stotožňuje, nakoľko dovolateľ v odstúpení od zmluvy z 10. septembra 2012 iba uviedol všeobecné povinnosti žalovaného uvedené v čl. IV písm. A/ zmluvy o spolupráci a v bode 3.1 skonštatoval, že žalovaný neposkytol žalobcovi plnenia, na ktoré sa v zmluve o spolupráci zaviazal, čím sa dostal voči žalobcovi do omeškania, ktoré je svojím charakterom porušením jeho zmluvných povinností. V odstúpení žalobca neuviedol žiadny konkrétny dôvod odstúpenia od zmluvy, ani žiadne konkrétne porušenie povinností žalovaným. Z tohto dôvodu nemohlo odstúpenie žalobcu od zmluvy z 10. septembra 2012 vyvolať ním sledované právne účinky v podobe zániku zmluvného vzťahu so žalovaným ku dňu doručenia odstúpenia od zmluvy žalovanému.

49. Aplikáciou jednotlivých ustanovení § 266 Obchodného zákonníka umožňujúcich aplikáciu takého výkladu, ktorý neplatnosť právneho úkonu nespôsobuje, pred výkladom, ktorý zakladá neplatnosť právneho úkonu, je možné odstrániť výlučne prípadne pochybnosti o obsahu právneho úkonu. Použitím výkladového pravidla preferencie právneho úkonu nie je možné doplniť chýbajúce náležitosti právneho úkonu, ako je dôvod odstúpenia od zmluvy alebo vymedzenie porušenia povinností žalovaným. Z tohto dôvodu vyhodnotil dovolací súd uvedenú dovoláciu námietku žalobcu ako neopodstatnenú.

50. Argumentácia žalobcu, že žalovaný sa nemôže domáhať neplatnosti odstúpenia od zmluvy zo strany žalobcu, keďže sa jej nemôže dovolávať ten, kto ju sám spôsobil, je podľa názoru odvolacieho súdu irelevantná. Táto argumentácia by mohla mať právnu relevanciu iba v prípade, ak by sa žalovaný domáhal neplatnosti zmluvy o spolupráci z 23. decembra 2009. Ako bolo už vyššie uvedené, odstúpenie od zmluvy predstavuje jednostranný právny úkon a neplatnosť odstúpenia od zmluvy z dôvodu neurčitosti mohol zaviniť výlučne subjekt, ktorý chcel od uzavretej zmluvy odstúpiť. V danej veci teda neplatnosť odstúpenia od zmluvy mohol spôsobiť výlučne žalobca (resp. jeho právny zástupca, ktorý odstúpenie od zmluvy vypracoval).

51. V súvislosti s tvrdeným porušením zmluvných povinností žalovaným dovolací súd zvyrazňuje záver odvolacieho súdu, ktorý vyhodnotil zmluvu o spolupráci z 23. decembra 2009 ako rámcovú zmluvu.

52. Rámcová zmluva nezakladá záväzkový vzťah, pohľadávky a záväzky zmluvných strán z nej teda nevznikajú. Význam rámcovej zmluvy spočíva v tom, že strany tam, kde predpokladajú dlhodobjší obchodný vzťah, stanoví jej prostredníctvom základné pravidlá, ktorým budú podliehať všetky konkrétne (tzv. realizačné) zmluvy na jej základe v budúcnosti uzavreté, ak nebude v jednotlivjej realizačnej zmluve dohodnuté inak. Rámcová zmluva tak nemá iný význam (inú funkciu), než že stanoví zmluvné podmienky následne uzatváraných konkrétnych, realizačných zmlúv, t. j. v danom rozsahu predurčuje ich obsah. Pri vzniku realizačnej zmluvy uzatvorenej na základe rámcovej zmluvy sa teda v rozsahu, v ktorom strany nedohodli v realizačnej zmluve inak, stávajú pravidlá (zmluvné podmienky) dojednané v rámcovej zmluve súčasťou obsahu realizačnej zmluvy (viď rozsudky Najvyššieho súdu Českej republiky z 19. decembra 2013 sp. zn. 29Cdo/4463/2011, z 29. septembra 2014 sp. zn. 29ICdo/26/2012 a z 31. mája 2016 sp. zn. 29Cdo/5105/2014).

53. V rámcovej zmluve si stanovia zmluvné strany len základné pravidlá, ktorými sa budú spravovať jednotlivé realizačné zmluvy pri naplnení spolupráce predpokladanej rámcovou zmluvou. Zo samotnej rámcovej zmluvy zmluvným stranám nevznikajú práva a povinnosti. Práva a povinnosti vyplývajú až z konkrétnej realizačnej zmluvy, ktorá bola uzavretá na podklade rámcovej zmluvy.

54. Záver odvolacieho súdu o charaktere zmluvy o spolupráci z 23. decembra 2009 ako rámcovej zmluvy dovolateľ v dovolaní nespochybnil a dovolací súd sa s týmto záverom stotožňuje, nakoľko je zrejmé, že priamo na základe zmluvy o spolupráci nebolo možné vybudovať stavbu „J.“ (čl. III zmluvy), ale táto zmluva predstavuje len rámcový základ právneho vzťahu medzi žalobcom a žalovaným, pričom na realizáciu cieľa zmluvy (realizáciu stavby) bolo potrebné uzavrieť konkrétne realizačné zmluvy (napr. zmluvu o dielo, nájomnú zmluvu). V tomto smere je správny záver odvolacieho súdu, že zmluva o spolupráci si pri následnom plnení jej predmetu vyžadovala ďalšie doplnenia. Žalovaný nemohol porušiť žiadne zmluvné povinnosti zo zmluvy o spolupráci z 23. decembra 2009, keďže vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti mu z nej žiadne povinnosti nevyplývali.

55. Nakoľko odstúpenie žalobcu od zmluvy z 10. septembra 2012 nemohlo vyvolať právne účinky v podobe predčasného ukončenia zmluvného vzťahu, odvolací súd správne skonštatoval, že právny vzťah medzi žalobcom a žalovaným zanikol uplynutím času, nakoľko zmluva o spolupráci z 23. decembra 2009 bola časovo obmedzená na obdobie rokov 2009 až 2012.

56. Pre úspešnosť žaloby o náhradu škody je nevyhnutné, aby žalobca preukázal kumulatívne predpoklady zodpovednosti za škodu v zmysle ustanovenia § 373 Obchodného zákonníka, a to protiprávnosť konania (správania) žalovaného, existenciu škody, ako aj príčinnú súvislosť medzi protiprávnym konaním a vznikom škody.

57. Odvolací súd dospel k správneému záveru, že nebol splnený jeden zo základných predpokladov pre priznanie nároku na náhradu škody, a to existencia protiprávneho konania žalovaného. Dovolací súd v zhode s odvolacím súdom uvádza, že žalobca nepreukázal porušenie povinnosti žalovaného, navyše ako vyplýva z povahy zmluvy o spolupráci ako rámcovej zmluvy (viď body 52 - 54 vyššie), žiadne povinnosti žalovaný ani porušiť nemohol.

58. K samotnému vzniku škody a žalobcom špecifikovanej výške škody dovolací súd upriamuje pozornosť na čl. IV časť B body 1., 2., 3. zmluvy o spolupráci z 23. decembra 2009, v ktorých je uvedené, že samotný povinný (žalobca) sa zaväzuje na vlastné náklady vybudovať stavbu „J.“ v rozsahu podľa projektovej dokumentácie v dobe 2009 - 2012, na vlastné náklady zabezpečiť vypracovanie projektovej dokumentácie stavby a predložiť oprávnenému (žalovanému) projekt financovania stavby.

59. Preto je správne rozhodnutie odvolacieho súdu, keď rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalobu o náhradu škody v odvolaní napadnutej časti zamietol.

60. Z dôvodov vyššie uvedených dovolací súd uzatvára, že žalobca nedôvodne odvolaciemu súdu vytýkal nesprávne právne posúdenie veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.).

61. Vzhľadom na to, že v danom prípade nevyšla najavo existencia uplatnených dovolacích dôvodov (§ 241 ods. 2 písm. b/ a c/ O. s. p.), najvyšší súd podľa ustanovenia § 448 C. s. p. dovolanie žalobcu ako nedôvodné zamietol.

62. O trovách dovolacieho konania bolo rozhodnuté v súlade s ustanovením § 453 ods. 1 C. s. p. v spojení s § 255 ods. 1 C. s. p. tak, že úspešnému žalovanému dovolací súd priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania. O výške náhrady trov dovolacieho konania žalovaného rozhodne súd prvej inštancie (§ 262 ods. 2 C. s. p.).

63. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.